

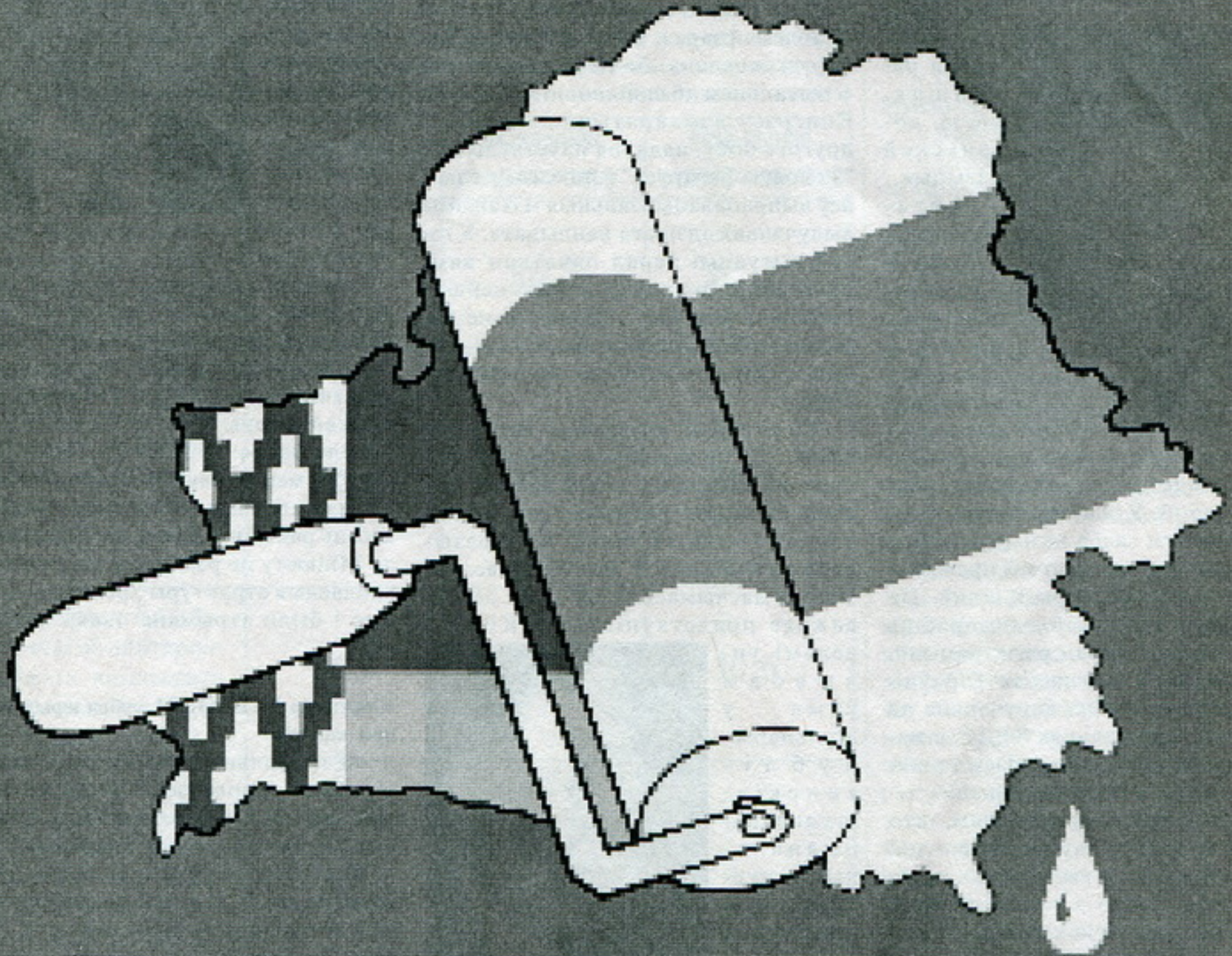
Навіны

БНФ "АДРАДЖЭНЬНЕ"

нумар 17 (50)

18 чэрвеня 2001 г.

9 верасья - выбары НОВАГА ПРЭЗЫДЭНТА

Рамонт-2001

Чэрвеньскі Сойм Фронту разгледзеў пытаньне выбараў

9 чэрвеня адбыўся чарговы Сойм БНФ "Адраджэньне" й Партыі БНФ. Пасьля абвешчэньня выбараў галоўнай тэмай паседжанья сталі канкрэтныя пытаньні ўдзелу БНФ "Адраджэньне" й Партыі БНФ у выбарчай кампаніі. Сойм прайшоў у канструктыўнай атмасфэры. Актывісты і кіраўнікі Партыі, прыняўшы новыя агульнапалітычныя ўмовы, зацьвердзілі прыярытэтныя кірункі працы. Асобным пытаньнем стала арганізацыя працы ў рэгіёнах і вылучэньне прадстаўнікоў у выбарчыя камісіі.

Віцук ВЯЧОРКА, старшыня БНФ "Адраджэньне" й Партыі БНФ:

«Кампанія стартвала, вельмі шмат пастаўлена на карту, і шанцы перамагчы як ніколі вялікія. Рабочая частка Сойму была вельмі канкрэтнай. Была пацьверджаная ранейшая, яшчэ восеньскай пазыцыя.

Абгаварыўшы сытуацыю з прэтэндэнтамі, сябры Сойму выказалі шкадаваньне, што чацьвёрка дэмакратычных кандыдатаў ня здолела дамовіцца між сабой. У зьвязку з гэтым мы, не зьмяняючы сваёй пазыцыі, лічым неабходным як мага хутчэй правесці Кангрэс дэмакратычных сілаў. На нашу думку, гэта неабходна зрабіць самае позьняе перад рэгістрацыяй, але ні ў якім разе не пасьля. Кіраўніцтва БНФ атрымала даручэньне ад Сойму на паседжаньнях КРДС дамагацца правядзеньня Кангрэсу дэмакратычных сілаў як мага раней».

Мы выдатна ўсведамляем, што калі на прэтэндэнтаў не націснуць, яны не пагодзяцца вылучыць аднаго сярод сябе. Адзін з такіх рычагоў ціску ў нашых руках ёсьць – гэта збор подпісаў сіламі нашай арганізацыі. Калі б Фронт распыліў свае сілы на гэтым этапе, пагадзіўшыся зьбіраць подпісы за некалькіх, гэта сеяла б у прэтэндэнтаў, асабліва арганізацыйна слабейшых, шкодныя ілюзіі. Мы будзем зьбіраць подпісы толькі за аднаго кандыдата – Сямёна Домаша.

Юры ХАДЫКА, прафэсар, намесьнік старшыні БНФ "Адраджэньне" й Партыі БНФ:

«Пачалася, ўжо афіцыйна, выбарчая кампанія, і перад палітычнымі арганізацыямі паўстала задача вызначэньня адзінага кандыдата. З гэтай праблемай зараз, як вы ведаеце, у Беларусі складана, бо КРДС зацягнула з пытаньнем аб скліканьні чарговага Кангрэсу дэмакратычных сілаў. З другога боку, нядаўна паўстаў рух "За новую Беларусь" – таксама ня здолеў выпрацаваць рэальныя мэханізмы вылучэньня адзінага кандыдата. У гэтай сытуацыі перад пачаткам кампаніі збору подпісаў найважнейшае пытаньне для нас – вызначэньне пазыцыі нашай арганізацыі. Гэта і стала сэнсам заявы, якую мы прынялі сёньня.

Само сабой, што заява – штуршок для КРДС, бо далейшае зацягваньне й нявызначанасьць у гэтым найважнейшым пытаньні пагражае разгромам дэмакратычных сілаў на прэзыдэнцкіх выбарах. У нас ёсьць вельмі вялікія магчымасьці, мы маем даволі важнае прадстаўніцтва ў КРДС і вельмі уплывовы ўдзел у агульнарэспубліканскіх, агульнанацыянальных структурах, якія ствараюцца пад выбары. Таму я думаю, што ў БНФ дастатковыя сілы, каб уплываць на пазытыўнае разьвіцьцё падзеяў у гэтай складанай сытуацыі. Але як арганізацыя мы ўжо вызначылі, што будзем падтрымліваць аднаго кандыдата і абавязкова паведамім пра гэта на чарговым паседжаньні Каардынацыйнай рады. Гэтым, я спадзяю-

ся, справакуем адпаведныя дзеяньні. Наша праца зараз павінна быць інтэнсіўнай і якаснай. Вельмі важна не памыліцца на гэтым этапе кампаніі. Як ніколі важнымі зараз ёсьць нутраная дысцыпліна й арганізацыя».

Вячаслаў СІЎЧЫК, намесьнік старшыні БНФ "Адраджэньне" й Партыі БНФ:

«Наша дзейнасьць мае за мэту дэманалізацыю участковых выбарчых камісіяў па ўсёй краіне. На сёньняшні дзень нам атрымалася заагангажаваць у гэтую працу амаль усе дэмакратычныя сілы.

Акрамя рашэньняў, зьвязаных з выбарчай кампаніяй, прынятае адно рашэньне, прадываанае нам Мініюстам. Неабходна склікаць малафарматны нечарговы зьезд для ўнясення невялікай зьмены ў статут Партыі БНФ. Зьмена такая: суполкі Партыі БНФ могуць мець права юрыдычнай асобы, а не абавязаныя яго мець. Жорсткасьць ранейшай фармулёўкі дазваляла Мініюсту не рэгістраваць раённыя і абласныя структуры арганізацыі, за што і было атрымана папярэджаньне».

Уладзімер ЛАБКОВІЧ, сябра юрыдычнай камісіі:

«Рэгіянальныя структуры й іхныя кіраўнікі падрыхтаваныя да выбарчай кампаніі, і ўжо зараз можна бачыць канкрэтныя вынікі працы.

Вылучэньне ў камісіі ёсьць першым іспытам для нашых рэгіянальных арганізацыяў ды актывістаў. І я думаю, што мы здалі гэты іспыт. Структуры ў рэгіёнах працуюць, і вынік выбарчай кампаніі, на маю думку, будзе вынікам нашай арганізацыйнай працы на месцах. Рэгіянальныя структуры і іх лідэры добра разумеюць усю ступень адказнасьці, усю важнасьць гэтага часу».

Прэсавая група БНФ "Адраджэньне" й Партыі БНФ

Праўда апошніх двух гадоў

10 чэрвеня па электроннай пошце шматлікія мас-мэдыі атрымалі інфармацыю, якая тычыцца зьнікненьня Дзьмітрыя Завадзкага, Юрыя Захаранкі, Віктара Ганчара й Анатоля Красоўскага. У інтэрвію, распаўсюджаным двума сьледчымі пракуратуры, якія вялі справу па зьнікненьні Дзьмітрыя Завадзкага, сьцьвярджаецца, што і журналіст, і зьніклыя палітыкі былі забітыя спецыяльнай службай, створанай уладай.

"Я з пэўным даверам стаўлюся да гэтай публікацыі, – так камэнтуе лідэр Партыі БНФ Вінцук Вячорка сэнасацыйную інфармацыю. – Хаця, зь іншага боку, не зусім разумею, чаму публікацыя адбылася менавіта цяпер. Калі б гэта адбылося крыху пазьней, напэўна, гэта быў бы мацнейшы ўдар па тых, хто арганізаваў зьнікненьні людзей".

Сп. Вячорка заўважыў, што «кожнае прасьвятленьне лёсу зьніклых, што б зь імі ня здарылася, гэта акт гуманна і крайне патрэбны ня толькі родным і блізкім ахвяраў палітычнага тэрору Беларусі, але і ўсім нам. Публікацыя павінна даць штуршок, каб дамагчыся ад рэжыму й тых службовых асобаў, чые імё-

ны названыя ў матэрыялах, перадусім ад Шэймана, раскрыцьця поўнай праўды пра падзеі апошніх двух гадоў".

Старшыня Праваабарончага цэнтру "Вясна" Алесь Бяляцкі адзначыў, што для яго істотным было ці зьяўляюцца гэтыя матэрыялы падрабчай, якую маглі запусьціць нейкія спецыяльныя службы. "Прачытаўшы іх і прааналізаваўшы тое, што там напісана, узгадаўшы факты, якія абываліся ў Беларусі ў гэтыя гады, прыходзіш да высновы, што выдумаць такое немагчыма", – камэнтуе публікацыю Алесь Бяляцкі.

Настасья ГЕРАСІМОВІЧ

Малады фронт

Працягваецца судовы перасьлед удзельнікаў акцыі МФ «Апошні паход на Бангалор»

Сумнавядомая справа па маладафронтаўскай акцыі "Апошні паход на Бангалор" зноўку атрымала разьвіццё

8 чэрвеня камісіяй па справах непаўнагадовых Партызанскага раёну г. Менску быў вынесены прысуд актывісту МФ Дзянісу Мархатку. Дзяніса абвінавацілі ва ўдзеле ў несанкцыянаваным шэсьці і прызначылі ў якасьці пакараньня папярэджаньне і штраф у адну мінімалку. Ва

удзелу ў "Апошнім паходзе на Бангалор". Падчас правядзеньня акцыі ён ішоў па другім баку вуліцы, дзе быў затрыманы людзьмі ў цывільным і разам з удзельнікамі дастаўлены ў Савецкі РУУС. На камісіі па справах непаўнагадовых Дзяніс рашуча адмовіўся лічыць сабе вінаватым. Рэакцыя міліцыянтаў не пры-

Выбары бяз выбараў

Нарэшце. Тое, чаго так чакалі, прыйшло, адбылося, як быццам бы само па сабе. 7 чэрвеня рэжым прызначыў дату свайго перабраньня. Але самае дзіўнае ня ў гэтым, а ў тым, што само прызначэньне даты ня мае ніякага дачынення да ходу перадвыбарчай кампаніі. Яна распачалася ім (рэжымам) задоўга да прызначэньня дня "X", і працягваецца пасля яго вызначэньня.

Гэта толькі апазыцыйныя палітыкі чакалі, альбо былі вымушаныя гэта рабіць да афіцыйнага абвешчэньня выбараў. Але што гэта дало, пакуль невядома. Адзінага кандыдата, як не было, так і няма, заявы аб намерах як рабіліся, так і робяцца. І тут нічога не зьмянілася.

Здавалася, што існуе нейкі сцэнар разьвіцця гэтай падзеі, які стаіць па-над сытуацыяй і ўплывае на яе. Аднак гэта не зусім так. Рэч у тым, што патэнцыйныя кандыдаты ў прэзыдэнты Беларусі з апазыцыйнага лягеру атрымалі доступ на пуцінскі тэлеканал. Яшчэ цяжка казаць аб практычных высновах, але тэндэнцыя відавочная. У пастаноўку, распрацаваную лукашэнкаўскімі палітэхнолягамі, патрэбна будзе ўносіць зьмены. Наколькі істотныя, яшчэ не відавочна, але сама іх наяўнасьць уносіць інтрыгу.

Калі паміж імі названымі падзеямі існуе сувязь, то гэта тэма асобнага артыкулу аб "маскоўскім дыктатары". Калі не, то няма ніякага сэнсу іх супастаўляць. Важна тое, што факт прызначэньня дня выбараў так і ня стаў "Падзеяй тыдня", тэмай – так, падзеяй – не. Гэта паказвае, што сытуацыя не зьмянілася і не зьмяняецца, яе можна толькі зьмяніць. Аднак каб гэта зрабіць – патрэбна ўзяць ініцыятыву. Таму што шанцуе мацнейшаму.

Андрусь УНУЧАК

мусіла сабе чакаць. Даведаўшыся, што хлопец ня мае менскае прапіскі (Дзяніс прапісаны ў Стоўбцах) яго тэрмінова выключылі са школы.

"Рэжым баіцца моладзі, – кажа Дзяніс, – таму і выкарыстоўвае ўсе сродкі для таго, каб абмежаваць яе актыўнасьць. Але праз тры месяцы мы паглядзім, хто каму будзе здаваць іспыты".

Прэсавая служба МФ

ГОРАД НАШ! Дзень Незалежнасці Расеі па-беларуску

Працягваецца кампанія Маладога Фронту "Горад – наш!"

З пачаткам афіцыйнае выбарчае кампаніі Малады Фронт распачаў новы этап акцыі "Горад наш!". Цяпер у Менску кожны дзень на дахах дзяржаўных, адміністрацыйных будынкаў, а таксама ў знакавых месцах сталіцы ўздымаюцца нацыянальныя бел-чырвона-белыя сцягі.

Раніцай 8 чэрвеня на Прывакзальнай плошчы на вежы менскіх варот, якая мае гадзіннік, Маладым Фронтам быў вывешаны бел-чырвона-белы сцяг памерам 1,5 на 2,5 мэтры. Сцяг з'явіўся на вежы ў першую ноч пасля абвешчання даты правядзення выбараў. Гэтым самым Малады Фронт паказвае, што прыйшоў час перамога гэта рэжым.

У суботу, 9 чэрвеня, нацыянальны сцяг быў вывешаны на адным з вышынних будынкаў мікрараёну "Паўднёвы Запад" зь відам на АБСЭ. Сцяг пратрываў да абеду.

У ноч зь нядзелі на панядзелак бел-чырвона-белы сцяг быў узняты па-над будынкам Опэрнага тэатру. Гледачы сённяшніх опэраў "Атэла" і "Князь Ігар" атрымалі магчымасць паглядзець клясыку пад нацыянальнымі сцягамі, але адміністрацыя Опэрнага сарвала палотнішча яшчэ раніцай.

Уначы 12 чэрвеня з'явіўся вялізны бел-чырвона-белы сцяг паміж двума дваццаціпавярховікамі на скрыжаванні вуліцаў Багдановіча і Варшавскай. Дарэчы, гэта ўжо ня першы сцяг, які з'яўляўся над гэтымі будынкамі. Такім чынам маладафронтаўцы "адсвяткавалі" Дзень Незалежнасці Расеі (сцяг можна было назіраць з вокнаў расейскай амбасады, якая месціцца недалёка). "За тое, каб ад Расеі ў Беларусі нічога не залежала!" – пракамэнтавалі падзею ў Маладым Фронце.

Як заявіў старшыня МФ Павал Севярынец, "акцыі са сцягам будучы працягвацца штодня. Іхная мэта – паказаць сённяшняму рэжыму, жыхарам Менску й усёй краіне, што горад – наш! Такія вельмі эфектыўныя і эфектныя сыгналы будучы з'яўляцца паўсюль".

Апроч таго, за расклейку ўлётак "Горад – наш!" у той жа дзень быў затрыманы сябра Маладога Фронту Іван Тамашэвіч. Яго затрымаў супрацоўнік міліцыі ў цывільным, які быў моцна нападпітку. Хлопца адвезлі ў Першамайскі РУУС (хаця насамрэч павінны былі ў Савецкі, бо затрымалі яго ў гэтым раёне). У РУУСе інспектар па справах непаўнагадовых Сакалоўская прымушала Івана сказаць, дзе ён узяў улеткі ды пагражала пасадзіць хлопца ў камэру. Але "стойка трымаўся юнак на дапросе" й нічога не сказаў. Адпусцілі маладафронтаўца то

ночы.

vytoki.net

Прэсавая служба МФ

Досыць прыхільны суд

5 чэрвеня ў судзе Кастрычніцкага раёну г. Віцебску адбыўся суд над Юрасём Корбанам, Віктарам Шляхціным і Кастусём Смолікавым – удзельнікамі несанкцыянаванага пікету ў падтрымку палітзняволеных лідэраў беларускай апазыцыі.

Нагадаем, што акцыя пратэсту прайшла 5 красавіка 2001 году ля Амфітэатру. У гэты дзень Юрась Корбан – выдавец, прыватны прадпрымальнік і кіраўнік грамадскага аб'яднання "Цэнтар моладзевых ініцыятываў "Контур", Віктар Шляхцін – лідэр "Маладога фронту" г. Віцебску і Кастусь Смолікаў – выканаўчы дырэктар "Контур" выступілі супраць зняволення вядомых лідэраў апазыцыі Вінцука Вячоркі й Алеся Бяляцкага, арыштаваных 25 сакавіка ў Менску за ўдзел у мітынг, прымеркаванаму да Дня волі. Віцебскія пікетчыкі празь 50 хвілінаў былі таксама затрыманыя супрацоўнікамі праваахоўных органаў. Як водзіцца ў такіх выпадках, былі складзеныя пратаколы... І вось, роўна праз два месяцы пасля акцыі пратэсту, яе ўдзельнікаў выклікалі ў суд. У выніку Ю. Корбану, В. Шляхціну і К. Смолікаву вынеслі "пакараньне" ў выглядзе папярэджання.

Трэба дадаць, што ўдзельнікам пікету сур'ёзную дапамогу аказаў прафесійны юрыст, лідэр Віцебскага аддзялення

сацыял-дэмакратычнай партыі "Народная грамада" Аляксей Гаўрышкаў, які выступаў грамадскім абаронцам кожнага зь іх. Як адзначыў Юрась Корбан, судзьдзя па адміністрацыйных справах суду Кастрычніцкага раёну г. Віцебску Аксана Афанасьева дзейнічала ў адносінах да абвінавачваемых досыць прыхільна і станоўча. (Праўда, яна адмовілася зладзіць адкрытае пасяджэнне суду, і на яго быў дапушчаны толькі адзін журналіст.) На думку Ю. Корбана, гэта зараз агульная тэндэнцыя ў краіне. Як ні дзіўна, але напярэдадні прэзыдэнцкіх выбараў органы ўлады ў пэўнай меры зніжаюць прэсінг. І яшчэ адна цікавая дэталі. На ўсіх падыходах да будынку суду былі расклееныя налёткі "Маладога Фронту" з надпісам "Горад – наш!" Напэўна, такім чынам моладзь вырашыла падтрымаць удзельнікаў пікету 5 красавіка. Пводле словаў Віктара Шляхціна, гэта было вельмі прыемна і надавала сілы.

Інфармацыйная служба
ГА ЦМІ "Контур"

У Гомлі затрымалі сябраў ЗБС

Рэспубліканскае маладзёвае грамадскае аб'яднаньне "Задзіночаньне Беларускіх Студэнтаў", а таксама шматлікія прадстаўнікі іншых маладзёвых грамадскіх арганізацыяў, 7 чэрвеня 2001 году ва ўсіх рэгіёнах Беларусі і ў Менску правялі вялікую акцыю па прэзэнтацыі першага выпуску "Студэнцкай газеты".

Студэнты ледзь ня ўсіх навучальных устаноў нашай краіны атрымалі першы нумар зарэгістраванай "Студэнцкай газеты", што распаўсюджваецца бясплатна. Так, прыкладам, у Берасьцейскай вобласці распаўсюднікі папрацавалі ў больш чым 12 навучальных установах Берасця, Пінску, Кобрыні, Баранавічаў і інш. Там газету раздавалі актывісты мясцовых маладзёвых арганізацыяў, што уваходзяць у маладзёвую абласную каліцыю. Ня горш прайшоў распаўсюд на Віцебшчыне, Гарадзеншчыне ды Магілёўшчыне.

У Гомлі ў Дзяржуніверсытэце імя Скарыны затрымалі чатырох сябраў ЗБС: Сержука Паўлянковіча, Зьміцера Гаўрусіка, Андрэя Вітушку, а таксама старшыню арганізацыі – Крысьціну Сідун. Яны раздавалі ва ўнівэрсытэце "Студэнцкую Газету". Затрыманьне рабілі асобы ў цывільным, пры гэтым Андрэя Вітушку моцна зьбілі.

Зараз сябры ЗБС знаходзяцца ў Цэнтральным аддзяленьні міліцыі Гомлі. Супрацоўнікі міліцыі адмаўляліся выклікаць хуткую дапамогу й аказваць мэдычную дапамогу Андрэю Вітушку. Паводле словаў супрацоўніка следчага аддзелу Цэнтральнага РАУСу Гомлі Ігара Рачкова, маладым людзям высунулі абвінавачваньне ў хуліганцкіх дзеяньнях і адвезлі ў суд (было 17:30, а суды працуюць да 18:00). Адваката да ЗБСаўцаў не пускалі, сувязь зь імі ўвесь час абрываўся, супрацоўнікі РАУСу давалі недакладныя звесткі.

Паводле словаў міліцыі, маладыя людзі парушылі ўнутраны распарадак унівэрсытэту, разьбілі шкло, пабілі рэктара, залянавалі шматлікія мэрапрыемствы.

На 18 гадзінаў 30 хвілінаў 7 чэрвеня, Крысьціна Сідун паведаміла, што ўсіх чатырох ЗБСаўцаў выпусцілі, але 8 чэрвеня а 9 раніцы мусіў адбыцца суд.

Аксюта Кашкевіч

Беларуская вайсковасць

Рубрыку вядзе, гісторык
Віктар АСТРОГА

7. Хто такі генэрал-маёр Кастусь Езавітаў?

Кастусь Барысавіч Езавітаў, паводле ягонага ўласнага вызначэння, быў "беларускім афіцэрам, беларускім педагогам, беларускім публіцыстам і грамадскім працаўніком."

Кастусь Езавітаў нарадзіўся 5 лістапада 1893 г. у г. Дзвінску ў сям'і афіцэра Расейскага войска. Па сваёй першай адукацыі ён быў настаўнікам, аднак падзеі I-й Сусветнай вайны прывялі яго ў 1916 г. у Пецябургскую Паўлаўскую вучэльню. Як аказалася, малады Езавітаў меў рэдкі вайсковы талент. Ужо праз год ён стаў падпаручнікам, а яшчэ праз паўгода штабс-капітанам, камандэрам пяхотнага батальёна.

У лістападзе 1917 г. яго як аўтарытэтнага афіцэра, сябры беларускай сацыялістычнай грамады з 1913 г., вайскоўцы 151-га Пяцігорскага палка дэлегауюць на зьезд "вайсковых беларусаў" Паўночнага фронту. Неўзабаве, у снежні таго ж году, ён становіцца намеснікам старшыні БЦВР і арганізатарам беларускіх вайсковых частак. У студзені 1918 г. за гэта яго арыштоўваюць бальшавікі, але Езавітаў здолеў уцячы зь вязніцы і пасля таго, як тая пакінула Менск, становіцца ягоным вайсковым камэндантам. Пасля абвешчэння БНР стаў першым у яе гісторыі міністрам абароны – народным сакратаром вайсковых спраў (сакавік-жнівень 1918 г.) і атрымаў годнасьць палкоўніка.

Беларускі афіцэр К. Езавітаў быў вельмі асабістым чалавекам. Узімку і ўлетку 1918 г. атрымаўся ў вывед-

ку ў глыбокі тыл чырвоных. Пазней за выдатнае выкананьне гэтай задачы быў узнагароджаны залатым пярсцёнкам з гербам "Пагоня" і гербам Народнага Сакратарыяту БНР і афіцэрскім "Крыжам Пагоні" 4-й ступені. Адною з найважнейшых і адказных місіяў палкоўніка было кіраўніцтва Вайскова-дыпляматычнай місіяй БНР, за што ён быў узведзены ў ранг генэрал-маёра (19.12.1919 г.).

З 1921 г. К. Езавітаў – грамадзянін Латвіі і актыўна займаецца публіцыстычнай, грамадзка-палітычнай, культурна-асветніцкай дзейнасцю сярод беларусаў. Сабраў выдатную калекцыю беларускіх народных строяў. Быў ініцыятарам стварэння беларускіх школаў у Латвіі, дырэктарам некалькіх беларускіх гімназіяў. У 1924 г. арыштаваны латыскімі ўладамі за беларускую дзейнасць, але неўзабаве апраўданы. У 1920-я гг. удзельнічаў у працы 1-й і 2-й Усебеларускіх канфэрэнцыях. Пасля далучэння Латвіі да СССР працаваў настаўнікам.

Падчас нямецкай акупацыі стварыў і ўзначаліў у Рызе Беларускі Цэнтральны Камітэт. Удзельнічаў у 2-м Усебеларускім кангрэсе (чэрвень 1944 г., Менск) і быў прызначаны кіраўніком Галоўнай вайсковай управы Беларускай Цэнтральнай Рады. Са студзеня 1945 г. – міністар вайсковых спраў БЦР (Бэрлін). 24 красавіка 1945 г. генэрал-маёр Беларускай Краёвай Абароны К. Езавітаў быў затрыманы тасмнымі агентамі НКГБ, які яшчэ ў жніўні 1944 г. атрымаў заданьне адшукаць яго, здадзены ў савецкую вайсковую контравыведку "Сьмерш" і вывезены ў Маскву, празь некалькі месяцаў перавезены ў Менск, дзе ў 1946 г. памёр "ад сухотаў" у шпіталі МУС БССР.

8. Хто такі генэрал-маёр Станіслаў Булак-Балаховіч?

Станіслаў Нікадзімавіч Булак-Балаховіч – беларуска-польскі вайсковы і палітычны дзеяч, публіцыст, паэт.

С. Булак-Балаховіч нарадзіўся 29 студзеня 1883 г. у Браслаўскім павеце. Паходзіў з дробнай беларускай шляхты. Скончыў аграрна-агараўную школу. З маладосці вызначаўся самастойнасцю характару і часьцікам выступаў на баку сялянаў у іх канфліктах з панамі, за што ў дваццацідвухгадовым веку атрымаў мянушку "Бацька".

З пачаткам першай Сусветнай вайны Балаховіч пайшоў дабрахвотнікам ва ўланскі полк царскага войска. Падчас вайны стаў камандэрам кавалерыйскага партызанскага аддзелу "Рыцараў сьмерці" і рабіў дывэрсійна-выведныя рэйды па нямецкіх тылах на поўначы Расеі. У 1918 г. ён уступае ў Чырвоную Армію, але празь колькі месяцаў расчаро-

ўваецца ў бальшавіках і "атаман сялянскіх і партызанскіх аддзелаў" пераходзіць да белых войскаў генэрала Радзьянкі. За паспяховае баявое дзеянне С. Балаховічу 25 траўня 1919 г. надаецца ранг генэрал-маёра.

Напрыканцы 1919 г. генэрал усталяваў кантакт з вайскова-дыпляматычнай масіяй БНР і прапанаваў сваю дапамогу:

"Зьяўляючыся грамадзянінам Беларускай Народнай Рэспублікі, лічу патрэбным каб маё войска было скарыстанае для абароны цэласнасьці й непадзельнасьці маёй Бацькаўшчыны, а таму прапаную майму Ўраду залічыць мяне і мой атрад на Беларускаю службу. 14 лістапада 1919 г."

Аднак матэрыяльныя цяжкасьці вымусілі кіраўніцтва БНР прасіць палякаў даць Асобнаму Атраду БНР пляцоўку на польска-савецкім фронце. Зь лета 1920 г. генэрал С. Балаховіч вядзе актыўныя баявыя дзеянні на Палесьсі. Падчас знакамітага Мазырскага паходу (кастрычнік-лістапад 1920 г.) ён абвесьціў сябе, па прыкладу Я. Пілсудзкага, начальнікам Беларускай дзяржавы і праклямаваў незалежнасьць Беларусі. 14 лістапада 1920 г. выдаў загад аб фарма-

ваньні Беларускага нацыянальнага войска, устанавіў свой ордэн "Крыж мужнасьці". Аднак геапалітычныя рэаліі канца 1920 г., набліжэння Рыскай дамовы не садзейнічалі ажыццяўленьню плянаў генэрала.

Па вайне генэрал С. Булак-Балаховіч стаў старшынёю Хаўрусу былых удзельнікаў нацыянальных паўстанняў у Польшчы. У 20-30-я гг. выдаваў кнігі, варажыя камуністам і Гітлеру, напісаў зборнік вершаў на беларускай мове.

На пачатку II-й Сусветнай вайны, у верасьні 1939 г., на чале аддзелу дабрахвотнікаў удзельнічаў у абароне Варшавы, затым арганізаваў канспіратыўную антыфашыстоўскую групу "Канфэдэрацыя вайскова", але 10 траўня 1940 г. быў застрэлены агентам гестапа.

ШТО ДУМАЮЦЬ ЛІДЭРЫ?

У рамках праекту "Беларусь: перспектывы на XXI стагодзьдзе" ў траўні 2001 г. НІСЭПД правёў апытаньне 80 лідэраў грамадзкай думкі й экспэртаў (бізнэсоўцаў, аналітыкаў і кіраўнікоў СМІ), якія прыкладна роўна рэпрэзэнтуюць дзяржаўныя й недзяржаўныя структуры. Асноўная частка рэспандэнтаў удзельнічае ў апытаньнях НІСЭПД рэгулярна, таму атрыманыя вынікі дастаткова адэкватна адлюстроўваюць дынаміку лідэрскіх настрояў.

У беларускай эліце, фактычна сур'ёзна расколатай па шмат якіх пытаньнях, існуе рэдкі кансэнсус наконт незалежнасьці краіны. Станоўчай зьявай ейнае набыцьцё назвалі больш за 80% працаўнікоў дзяржэктару й больш за 90% прадстаўнікоў недзяржаўнага сэктару (табл. 1). Зьнікненьне фэдэральнага цэнтру ў большасьці постсавецкіх краінаў дало тамтэйшай намэнклятуры добры шанец для большай самарэалізацыі, шанец абмяняць уласнасьць на ўладу, а ў некаторых краінах – набыць уласнасьць з захаваньнем улады. Зыходзячы з гэтага, лягчна было б разьлічваць знайсці больш прыхільнікаў незалежнасьці сярод супрацоўнікаў дзяржаўных органаў, аднак, як бачым, у Беларусі сытуацыя іншая. Зьвязана гэта, хутчэй за ўсё, часткова з тым, што пры цяперашняй уладзе намэнклятура ня ў стане рэалізаваць свае інтарэсы так, як гэта адбылося й адбываецца ў суседніх краінах. Часткова з тым, што ў шэрагах беларускіх дзяржчыноўнікаў значную колькасць складаюць кіраўнікі старой савецкай загартуюкі, якія больш камфортна адчувалі сябе ў ролі выканаўцаў, калі ўся адказнасьць за прыняцьце важных рашэньняў ляжала на Маскве.

Як сьведчаць звесткі табл. 2, нацыянальныя інтарэсы Беларусі, на думку эліты, ёсьць інтарэсы тыповай пераходнай дзяржавы на пачатковай стадыі разьвіцьця – рэформа эканомікі, умаца-

Табліца 2. Разьмеркаваньне адказаў на пытаньне "Якія, на Ваш погляд, нацыянальныя інтарэсы Рэспублікі Беларусь?", % (магчымы больш за адзін адказ)

Варыянт адказу	Усе апытаныя	Працаўнікі дзяржэктару	Працаўнікі недзяржэктару
Рэфармаваньне эканомікі	70,0	80,6	61,2
Незалежнасьць, сувэрэнітэт краіны	68,8	58,1	77,6
Дэмакратызацыя грамадства	47,5	41,9	51,0
Інтэграцыя ў Эўропу	38,8	45,2	34,7
Падвышэньне роўню жыцьця насельніцтва	27,5	32,3	24,5
Захаваньне правоў чалавека	16,3	6,5	22,4
Паляпшэньне дэмаграфічнай сытуацыі	8,8	16,1	4,1
Супрацоўніцтва з разьвітымі краінамі	7,5	6,5	8,2
Разьвіцьцё нацыянальнай культуры	3,8	3,2	4,1
Іншае	1,3	3,2	—

ваньне сувэрэнітэту, дэмакратызацыя грамадства, інтэграцыя ў Эўропу й г.д. Тое, што празь 10 гадоў пасля атрымання незалежнасьці нацыянальныя інтарэсы ўва ўяленьні эліты ня надта зьмяніліся, гаворыць пра даволі сьціплыя вынікі, дасягнутыя за гэты час на шляху пабудовы сувэрэннай Беларусі. Адзначым, што амаль на 20% больш прадстаўнікоў недзяржаўнага сэктару, чым дзяржаўнага, заявіла, што нацыянальныя інтарэсы – ува ўмацаваньні незалежнасьці й сувэ-

рэнітэту краіны. У цэлым прыкметна, што працаўнікі недзяржаўнага сэктару ў трактоўцы нацыянальных інтарэсаў робяць акцэнт на каштоўнасьці моманты (дэмакратызацыя грамадства, захаваньне правоў чалавека), а дзяржаўнага – на практычныя, надзённыя (падвышэньне роўню жыцьця насельніцтва, паляпшэньне дэмаграфічнай сытуацыі).

Сем гадоў таму перамога А. Лукашэнкі на прэзыдэнцкіх выбарах стала своеасаблівай антынамэнклятурнай рэвалюцыяй. А. Лукашэнка стаў прэзыдэнтам, шмат у чым, насуперак жаданьню кіруючай клясы, прынамсі, ейнай вярхушкі. І ўвесь тэрмін свайго кіраванья трымаў і трымае гэтую клясу ў "чорным целе". Ці магчымы рэванш намэнклятуры, прыніжанай, запалоханай паказальнымі судовымі працэсамі, пазбаўленай самастойнасьці і якую жорстка кантралявалі на выбарах? Ці гатовая яна выставіць з сваіх шэрагаў альтэрнатыву А. Лукашэнку й пры якіх умовах апошняе

Працяг на стар 7.

Табліца 1. Разьмеркаваньне адказаў на пытаньне "На Ваш погляд, набыцьцё

Варыянт адказу	Усе апытаныя	Працаўнікі	Працаўнікі
Так, гэта станоўчая	88,7	80,7	93,9
Не, гэта нэгатыўная	1,3	3,2	—
Гэта мала што зьмяні-	7,5	16,1	2,0

Пачатак на стар 6.

ШТО ДУМАЮЦЬ ЛІДЭРЫ?

Табліца 3. Разьмеркаваньне адказаў на пытаньне "На Вашу думку, ці можа рэальны альтэрнатыўны кандыдат у прэзыдэнты зьявіцца з асяродку цяперашняй

Варыянт адказу	Усе апытаныя	Працаўнікі	Працаўнікі
Так	35,0	38,7	32,7
Не	45,0	45,2	44,9

магчыма? На гэтыя пытаньні дапамагаюць адказаць звесткі табл. 3. Рэспандэнты стрымана ацэньваюць магчымасьць указанага сцэнару, толькі траціна працаўнікоў недзяржэктару і каля 40% іхных калегаў зь дзяржаўных структураў заявілі аб тым, што з асяродку цяперашняй намэнклятуры можа зьявіцца

іцца, для посьпеху на выбарах павінны мець пэўную падтрымку самой намэнклятуры, відавочна незадаволенай А. Лукашэнкам. Натуральна, для такога кшталту падтрымкі павінны быць пэўныя ўмовы. Сёньня акрамя электаральных перадумаў – маёцца на ўвазе блізкасьць рэйтынгаў А. Лукашэнкі й ягоных супернікаў – апытаныя

Табліца 4. Разьмеркаваньне адказаў на пытаньне "Пры якіх умовах, на Вашу думку, цяперашняя беларуская намэнклятура можа падтрымаць альтэрнатыўнага кандыдата ў прэзыдэнты Рэспублікі Беларусь?", % (магчымы больш за адзін адказ)

Варыянт адказу	Усе апытаныя	Працаўнікі дзяржэктару	Працаўнікі недзяржэктару
Калі кіраўніцтва Расеі выкажацца ў падтрымку альтэрнатыўнага кандыдата	71,3	80,6	65,3
Калі "пяцёрка" дэмакратычных кандыдатаў пачне дзейнічаць разам і не пазьней за жнівень вылучыць адзінага кандыдата	35,0	29,0	38,8
Калі рэйтынгі А. Лукашэнкі й альтэрнатыўнага кандыдата наблізяцца (розыніца ня больш як 10%)	26,3	19,4	30,6
Калі Захад (урад ЗША, Эўрапейскі Зьвяз, АБСЭ, Рада Эўропы й інш.) выкажацца ў падтрымку альтэрнатыўнага кандыдата	3,8	6,5	2,0
Іншае	6,3	9,7	4,1

рэальны кандыдат у прэзыдэнты. Пры гэтым супрацьлеглай думкі прытрымліваюцца крыху больш – 44,9% і 45,2% адпаведна.

Любы альтэрнатыўны кандыдат, у тым ліку і

таксама называюць, перадусім, падтрымку альтэрнатыўнага кандыдата расейскім кіраўніцтвам, а таксама вылучэньне адзінага кандыдата з шэрагаў дэмакратычнай "пяцёркі" не пазьней за жнівень (табл. 4).

Тэлефоннае апытаньне ў Жодзіне

Зь першага траўня ў Жодзіне праводзіцца тэлефоннае апытаньне жыхароў. На сёньня абтэлефанавана 6 тысячаў, апытана больш за 5 тысячаў жыхароў Жодзіна і Жодзінскага раёну.

Мэта гэтага апытаньня -- вызначыць станочы электарат, а таксама заангажаваць жыхароў рэгіёну ў назіральніцкую і валянтэрскую працу у час перадвыбарчай кампаніі. Рэспандэнтам былі зададзеныя пытаньні наконт палітычнага становішча ў краіне і іх уласнай пазыцыі. Зь ініцыятывай правядзеньня апытаньня выступіла газета "Рабочы" (галоўны рэдактар Віктар Івашкевіч).

§ Пытаньні, якія задаюць супрацоўнікі сацыялягічнай службы газеты "Рабочы" (менавіта так прадстаўляліся па тэлефоне):

- Якія праблемы вас хваляюць?
- Ці задаволены вы тым, як вырашае праблемы цяперашні прэзыдэнт?
- Каго вы ведаеце з кандыдатаў?
- Ці прагаласавалі б вы за кандыдата ад апазыцыі; за кандыдата ад Масквы?
- За каго б вы ніколі не прагаласавалі? і інш.

Калі рэспандэнт меў станочную рэакцыю, то яму задавалі некалькі асабістых пытаньняў і прапаноўвалі супрацоўніцтва. У прыватнасьці, ангажаваньне ў працу перадвыбарчай структуры "Наш выбар", якая аб'яднала мясцовыя прадстаўніцтвы палітычных партыі (БНФ "Адраджэньне", БСДП (НГ), АГП) і маладзёвыя арганізацыі рознага кірунку, няўрадавыя арганізацыі і грамадзкія ініцыятывы.

На сёньня ўжо завершаны першы этап абтэлефанаваньня, які ахапіў Жодзіна й Жодзінскі раён. На працягу чэрвеня й ліпеня плянуецца апытаць рэспандэнтаў са Смалявічаў і Смалявіцкага раёну. Усяго гэта каля 11 тысячаў тэлефонных нумароў (прыкладна 33 тысячаў выбарцаў). Плянуецца пашырыць і штаб людзей, якія праводзяць апытаньне. Ужо зараз замест 6 асобаў, якія пачыналі гэтую дзейнасьць, там працуюць 10. У хуткім часе гэтую лічбу плянуецца дасягнуць да 20.

Тэлефоннае апытаньне ў Жодзіне – першы пасьпяховы досвед такой працы ў краіне, бо іншыя спробы тэлефонных апытаньняў амаль ня мелі выніку. У адрозьненьне ад папярэдніх у гэтым выпадку арганізатары абтэлефанаваньня наладзілі зваротную сувязь з рэспандэнтамі і маюць канкрэтны вынік працы – ужо зараз некалькі дзясяткаў чалавек працуюць на карысьць выбарчых штабоў і праходзяць навучаньне для назіральнікаў.

Адукацыя

Іван САВЕРЧАНКА

Унівэрсальныя прыярытэты

Ключавое пытаньне сыстэмы адукацыі – дэцэнтралізацыя, што на практыцы азначае ў першую чаргу паўнаважнасць рэалізацыю акадэмічных свабодаў – свабоды навучаньня, свабоды выкладаньня, свабоды дасьледаваньняў, а таксама дэмакратызм кіраваньня і выбарнасьць кіруючых органаў – Навуковай Рады, рэктара, дырэктара.

Стала разьвіваючы сыстэму дзяржаўнай адукацыі па шырокім спектры дысцыплінаў і спецыяльнасьцяў, у эканамічным і сацыяльным аспектах мэтазгодна ствараць прававыя ўмовы й мэханізмы для разьвіцьця недзяржаўнага сэктару адукацыі. Спрэчную праблему дапушчальных прапорцыяў суадносінаў дзяржаўнай і недзяржаўнай сыстэмаў належыць разьвязаць не на грунце ўліку колькасных паказьнікаў наагул (колькасьць устаноў і колькасьць студэнтаў), а выключна ў рэчышчы арыентацыі недзяржаўных навучальных устаноў пераважна на падрыхтоўку спецыялістаў для гуманітарнай сфэры, а дзяржаўных, паколькі яны маюць разьвітую інфраструктуру й матэрыяльна-тэхнічную базу – на падрыхтоўку спецыялістаў па прыродазнаўчых і політэхнічных спецыяльнасьцях.

Дзейнасьці платных аддзяленьняў, што адчыненыя ў дзяржаўных навучальных установах, вельмі важна надаць поўную празрыстасьць, выразна акрэсліць іхны юрыдычна-прававы статус, зрабіць адкрытымі, зразумелымі для грамадства мэханізмы ды арганізацыйна-тэхнічныя прынцыпы іхнага функцыянаваньня. Прынцыпова важным зьяўляецца рэальнае забесьпячэньне канстытуцыйнага права грамадзянаў

на конкурснай аснове бясплатна атрымаць сярэдняю спецыяльную і вышэйшую адукацыю. Надзённая арганізацыйная задача тут – ліквідаваць заганную практыку фальсыфікацыяў, а таксама злачынную карумпаванасьць чыноўнікаў адміністрацыяў і кіраўніцтва навучальных устаноў.

Існуе яшчэ адзін важны аспект, які зь іншага боку патрабуе экстранай перапрацоўкі нарматыўнай базы, мэханізму й палажэньня аб парадку прыёму ў дзяржаўныя навучальныя ўстановы – вельмі значны працэнт адлічэньняў на працягу навучальнага пэрыяду. Эфэктыўны сродак зьніжэньня гэтых паказьнікаў – прымяненьне псыхалгічных тэстаў вызначэньня адпрыродных прафэсійных схільнасьцяў і прафэсійнай прыдатнасьці на ўступных экзаменах.

Адказны напрамак рэформы адукацыі – гуманізацыя ейнага зместу, што зьяўляецца агульнасусветнай тэндэнцыяй. Ейнае рэалізацыя не павінна, аднак, праводзіцца шляхам мэханічнага скарачэньня зместавага аб'ёму й колькасьці гадзінаў на тэхнічныя й прыродазнаўчыя дысцыпліны з паралельным павелічэньнем цыклу гуманітарных прадметаў. Простае колькаснае маніпуляваньне можа дыскрэдытаваць ідэю гуманізацыі, нанесці прыкметную грамадскую шкоду. Увасабленьне ідэі гуманізацыі лягічна праводзіць праз: а) абнаўленьне зместу найперш гуманітарных дысцыплінаў, якія ўжо ўключаныя ў адукацыйныя праграмы, укараненьне эфэктыўных прыёмаў і сучасных сродкаў навучаньня; б) уключэньне ў курсы фізіцы, хіміі, батаніцы дадатковых тэмаў, у якіх пераважае агульнагуманітарны аспект; в) увядзеньне новых прадметаў ці спэцкурсаў, да прыкладу, этыкі, з мэтай глыбокага азнаямленьня ўсіх навучэнцаў з агульначалавечымі гумані-

стычнымі каштоўнасьцямі.

Надышоў час адмовіцца ад састарэлых мэтодык навучаньня й засваеньня шэрагу школьных дысцыплінаў, асабліва замежных моваў. Эканамічна больш выгадна забясьпечыць навучэнцаў сучаснымі тэхнічнымі сродкамі й накіроўваць іх у краіны, мова якіх вывучаецца.

Зыходзячы зь неабходнасьці вырашэньня праз сыстэму адукацыі грамадзка-актуальных задачаў: а) фармаваньня ў краіне шматмернай культурнай прасторы, далучэньня грамадзянаў да ўсходняга й заходняга тыпаў хрысьціянскай культуры ды духоўнасьці; б) умацаваньня паразуменьня й дыялёгу паміж вернікамі розных канфэсіяў, пашырэньня экумэнізму й міжцаркоўнай згоды – зьняць прававыя і адміністрацыйныя перашкоды на шляху адкрыцьця ў краіне канфэсійных адукацыйных устаноў, не парушаючы бяспрэчнага прынцыпу адзеленасьці царквы ад дзяржавы.

Да ліку нявырашаных агульнасыстэмных задачаў без сумневу належыць праблема беларускамоўнага выкладаньня й навучаньня. Разьвязаньне яе магчымае праз комплекс прысьпешаных дзеяньняў:

– падрыхтоўку й выданьне беларускамоўных падручнікаў, дапаможнікаў па ўсіх дысцыплінах, якія выкладаюцца ў школе, сярэдне-спэцыяльных установах ды ВНУ;

– перавод выкладаньня сацыяльных і гуманітарных прадметаў на беларускую мову;

– фармаваньне ў кожнай сярэдне-спэцыяльнай установе й ВНУ беларускамоўных студэнцкіх пляняў;

– аднаўленьне статусу беларускамоўных дзіцячых садкоў і школаў.

Relax

21 - 22 чэрвеня ў клубе "Танэль" (Пушкіна, 28) пройдзе адборачны тур маладых гуртоў на "Басовішча 2001". За права паехаць на фэст будуць змагацца: Імпэт, Галіна Бэзу, Aquamorta, Правакацыя, Голая манашка (Менск), Твар, Pet Nihil - Tohotoc (Горадня), Мэтро (Жодзіна), БН (Бяроза),

Анархасіс (Столін), Номоerectus (Гомель), Сьцяг (Горкі), Rum and Ice (Маладэчна) і інш. Алесь Таболіч (Зьніч) прадставіць свой сумесны гард-кор-праект з гуртом Splenetic. У канцэрце таксама прымуць удзел зоркі айчыннага року: Zet, Зьніч, Happy Face. Пачатак а 18:00. Кошт квітка 2000, на 2 дні 3000. Даведкі і за-

мовы квіткоў праз папярэдні продаж: 211-85-85 аб. БМА, 249-08-88. Таксама пройдзе прэс-канфэрэнцыя з удзелам прадстаўнікоў Беларускага Аб'яднаньня Студэнтаў – арганізатараў "Басовішча". Акрэдытавацца й атрымаць дадатковую інфармацыю можна па вышэй пазначаных тэлефонах.

Навіны
Б Н Ф "АДРАДЖЭНЬНЕ"

№ 17 (50), 18 чэрвеня 2001 г, наклад 299 асобнікаў

Флатна на правах нутра-

vytoki.net

Адрас для ліставаньня: 220005, Менск, а/с 42, тэл/факс 284-50-12

E-mail: bnf@journalist.com

в.а. рэдактара Віктар Івашкевіч
рэдактар нумару Аляксей Шэін

У нумары выкарыстаныя фатаздымкі Irex/ProMedia